

Page 216

4.8 Pre-aspiration or Remembering CTP

Broad c t p		Slender c t p	
mac [maxg]	goc [gɔxg]	mic [miçgʲ]	bric [brʲiçgʲ]
muc [muxg]	aca [axgə]	lic [lʲiçgʲ]	muice [muçgʲə]
cat [kahd]	put [puhd]	ite [iɪhdʲə]	lite [lʲiɪhdʲə]
at [ahd]	bàta [ba:hdə]	croit [krɔhdʲ]	peiteag [pɛhdʲag]
cupa [kuhbə]	sop [sɔhb]	drip [drihb]	cipean [kʲihban]
cop [kɔhb]	apa [ahbə]	clip [klihb]	pàipear [pɛ:hbɛr]

Broad c t p		Slender c t p	
mac ⇒ machc	goc ⇒ gochc	mic ⇒ michc	bric ⇒ brichc
cat ⇒ cacht	put ⇒ pucht	ite ⇒ ichte	lite ⇒ lichte
cupa ⇒ cuchpa	sop ⇒ sochp	drip ⇒ drichp	cipean ⇒ cichpean

boc [bɔxg]	bochd [bɔxg]	tac [taxg]	tachd [taxg]
------------	--------------	------------	--------------

Page 220

4.9 The jumping consonants

GROUP A

m' ad [m]	'gam iarraidh [gam]
d' ad [d]	'gad iarraidh [gad]
-	'ga iarraidh [ga]
a h-ad [ə h]	'ga h-iarraidh [ga h]
ar n-ad [ər n]	'gar n-iarraidh [gar n]
ur n-ad [ər n]	'gur n-iarraidh [gar n]
an ad [ə n]	'gan iarraidh [ga n]

'nam ad [nam]	'am ad [əm]
'nad ad [nad]	'ad ad [əd]
'na ad [na]	
'na h-ad [na h]	
'nar n-ad [na h]	
'nur n-ad [na r]	
'nan ad [na n]	

aon uair	⇒ [u: nuərʲ]	lus uaine	⇒ [Lu suəN'ə]
gun ùbhlán	⇒ [gə nu:Lən]	àrd ìre	⇒ [a:R di:r'ə]
m' athair	⇒ [mahərʲ]	d' ubhal	⇒ [du.əL]
a h-athair	⇒ [ə hahərʲ]	ar n-athair	⇒ [ər nahərʲ]
ur n-im	⇒ [ər ni:m]	an ad	⇒ [ə nad]
'gam ithe	⇒ [ga miçə]	'gad ithe	⇒ [ga diçə]
'ga h-ithe	⇒ [ga hiçə]	'gar n-ithe	⇒ [gar niçə]
'gur n-ithe	⇒ [gar nɪçə]	'gan ithe	⇒ [ga nɪçə]
'nam aran	⇒ [na maran]	'nad aran	⇒ [na daran]
'na h-aran	⇒ [na haran]	'nan aran	⇒ [na naran]
na h-oidhche	⇒ [nə hʲjçə]	na h-Alba	⇒ [na haLabə]

Blas na Gàidhlig - The Sounds

GROUP B

Broad		Slender	
ag amas	⇒ [ə ɡaməs]	ag iarraidh	⇒ [ə ɡʲiəRɪ]
ag òl	⇒ [ə ɡoːL]	ag ithe	⇒ [ə ɡʲiçə]
ag ullachadh	⇒ [ə ɡuLəxəʊ]	ag éirigh	⇒ [ə ɡʲieːrɪ]
is toil	⇒ [ə sɔɔl]	is fheudar	⇒ [ə feːdər]
's fhada	⇒ [sədə]	's diombach	⇒ [ʃdʲüːmbəx]
's ann	⇒ [sauN]	's e	⇒ [ʃɛː]
's mathaid	⇒ [smahɪdʲ]	's i	⇒ [ʃiː]
as fhasa	⇒ [ə sasə]	as fhearr	⇒ [ə ʃaːR]
nas fhaisge	⇒ [nə saʃgʲə]	mas fhìor	⇒ [ma ʃiər]

GROUP C

[n] ⇒ [N]		[n] ⇒ [Nʲ]	
an t-aran	⇒ [əN taran]	an t-iasg	⇒ [əNʲ tʲiasg]
an olann	⇒ [ə NɔLəN]	an iuchair	⇒ [ə Nʲuxərʲ]
nan òg	⇒ [nə Nɔːg]	nan each	⇒ [nə Nʲɛx]
san ùir	⇒ [sə Nuːrʲ]	san eòrna	⇒ [sə NʲɔːRNə]
fon aran	⇒ [fɔ Naran]	fon eala	⇒ [fɔ NʲɛLə]
fon an aran	⇒ [fɔn ə Naran]	fon an eala	⇒ [fɔn ə NʲɛLə]
gun aisig e	⇒ [ɡə Naʃɪɡʲ ɛ]	gun éist e	⇒ [ɡə Nʲeːʃdʲ ɛ]
gun òl e	⇒ [ɡə NɔːL ɛ]	gun ith e	⇒ [ɡə Nʲiç ɛ]
nan òladh e	⇒ [nə NɔːLəʊ ɛ]	nan itheadh e	⇒ [nə Nʲiçəʊ ɛ]
chan ann	⇒ [xə NauN]	chan eil	⇒ [xə Nʲel]
an ann?	⇒ [ə NauN]	an e?	⇒ [ə Nʲɛː]

[n] ⇒ [N]		
fàradh [fa:rəɣ]	⇒ air an fhàradh	[ɛrʲ ə Na:rəɣ]
faoileag [fu:ləɣ]	⇒ ron fhaoileag	[rɔ Nu:ləɣ]
fùdar [fu:dər]	⇒ dath an fhùdair	[dah ə Nu:dərʲ]
foillsich [fʲiLʲɪç]	⇒ chan fhoillsich	[xa NʲiLʲɪç]
[n] ⇒ [N]		
feòil [fjɔ:l]	⇒ san fheòil	[sə Nʲɔ:l]
féis [fe:ʃ]	⇒ air an fhéis	[ɛrʲ ə Nʲe:ʃ]
fitheach [fi.əx]	⇒ dath an fhithich	[dah ə Nʲi.ɪç]
fill [fi:Lʲ]	⇒ chan fhill	[xa Nʲi:Lʲ]

[fɪ] ⇒ [L]		
fleasgach [flesgəx]	⇒ anns an fhleasgach	[as ə Lʲesgəx]
flìodh [flʲɔɣ]	⇒ an fhliodh	[ə Lʲɔɣ]
fliuch [flux]	⇒ chan fhliuch	[xa Lʲux]
[fr]/[frʲ] ⇒ [R]		
fras [fras]	⇒ anns an fhras	[as ə Ras]
fraoch [frw:x]	⇒ san fhraoch	[sə Rw:x]
fròg [frɔ:g]	⇒ an fhròg	[ə Rɔ:g]
frìth [frʲi:]	⇒ an fhrìth	[ə Ri:]
freagair [frʲegɪrʲ]	⇒ chan fhreagair	[xa Regɪrʲ]
frithealaich [frʲihəlɪç]	⇒ chan fhrithealaich	[xa RiheLɪç]

Blas na Gàidhlig - The Sounds

an oidhche	⇒ [ə Nʲjçə]	the night
an oidhche	⇒ [ə nʲjçə]	their night
nan iasg	⇒ [nə Nʲiəsg]	of the fish
'nan iasg	⇒ [na nʲiəsg]	in their fish
nan uallach	⇒ [nə NuəLəx]	of the loads
'nan uallach	⇒ [na nuəLəx]	in their load

ha ku: ɛrʲ ə Nʲiər

Exercise 95.

va kahd ɛgʲ ə Nʲe:Lʲ ⇒ [Nʲe:Lʲ] Néill *or* [e:Lʲ] éill *or* [fe:Lʲ] féill

01.
02.
03.
04.
05.
06.
07.
08.
09.
10.

Exercise 96.

01. ha i sə N'iəxgər	16. ha mux gauN
02. dah ə Nw:l	17. ha ku: ɛr' ə N'ɛrəN vo:r
03. ha baN'ə sə Nu:	18. ʃə dobɪr'
04. ha diax mo:r	19. ʃi: me:dal
05. ha fər sə N'ɛr	20. ha u ɛr' ə N'ɛlan
06. ha faLd ɛr' N'iaL	21. hig' ɛ sə N'uxər
07. kur' ʷʃg'ə ɛr' ə Nu:dər	22. ha i gə ne:ʃ
08. ʃə dah	23. ha kLax ɛr' ə Nahər'
09. leʃ ə N'ɛRʃd ʃə	24. vɔ Nɣd'ə
10. e:ʃd' r'ij ə Naram	25. ha gah sə N'ɔ:l
11. huər' mi ma:rəx	26. hɔr' ʃə ʁa N'ɛx
12. ɪs dɔnə ə Nuəl'	27. ha bo: ɛr' ə N'iar
13. gav danal	28. ha Nad ɛg' ə N'ɛ:L'
14. ha ʃə gə ne:fəxg	29. ha dad ə'ʃə
15. ɛr' ə NanəRʃd	30. leʃ ə Nw:vər ʃə

Page 231

4.10 Retroflex consonants or Hebridean Tongue Yoga

[k'aɪ̯ʂd]	[a:ɪ̯d]	[ka:ɪ̯ŋ]
-----------	---------	----------

[k'aɪ̯ʂd]	[a:ɪ̯d]	[ka:ɪ̯ŋ]
[kɔ̯jəʃŋəxg]	[fəʃɪ̯ʂd]	

Page 234

4.11 How to string words together

noun + adjective	{cù mór}, {cat beag}, {cas fhliuch}...
article + noun	{an cù}, {a' chas}, {an t-sròin}...
article + noun + adjective	{an cù mór}, {a' chas fhliuch}...
article + nouns	{dath nan cat}, {taigh nan daoine}...
number + noun	{dà chù}, {trì cait}, {dà chas}...
possessive + noun	{mo chù}, {do chat}, {a cas}...
preposition + noun	{air a' chù}, {bhon chat}...
particle + adjective	{ro mhór}, {glé bheag}, {as lugha}...
particle + verb	{chan eil}, {nach e}, {gun ith}...

ag + verbal nouns	{ag iarraidh}, {a' ceannach}, {ag òl}...
-------------------	--

{air a' chù bheag bhrèagha}	{mo mhàthair bheag dhubh}
{a cheannaicheas}	{gun mhàthair}
{'gam iarraidh}	{'nad shuidhe}
{cha bhuail}	{dà chù}
{a Mhàiri!}	{ro mhór}

{aon chù}	{trì coin}
{dà chat}	{cóig cait}
{air a' bhalach}	{air an taigh}
{cha cheannaich}	{cha déid}

{agus}	{is}
{ach}	{oir}
{a chionn 's}	{ged}

{a cute}	{little kitten fell}	{down the}	{stairs today but}	{wasn't hurt}
{when I}	{left the}	{hall I saw a}	{dog coming round}	{the corner}
{I was}	{walking when}	{I saw snow}	{falling up}	{on the moor}

{a cute little kitten}	{fell down the stairs}	{today}	{but}	{wasn't hurt}
{when}	{I left the hall}	{I saw}	{a dog}	{coming round the corner}
{I was walking}	{when I saw}	{snow falling}	{up on the moor}	

{tha}	{cù mór dubh}	{aig piuthar mo mhàthar}	{is}	{tha e}	{glé thinn}
{bhiodh e}	{a' dol ann}	{ged nach robh iad}	{anns an taigh mhór}		